

5. SOCIÁLNÍ ZABEZPEČENÍ

Důchodové pojištění zajišťuje občany pro případ stáří, invalidity nebo při ztrátě živitele. V rámci důchodového pojištění se poskytují s účinností od 1. 1. 1996 (zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění) důchody starobní, plné invalidní, částečné invalidní, vdovské a vdovecké, sirotčí. Důchody manželek, důchody za výsluhu let, sociální důchody a důchody přiznané před 1. 1. 1957 jsou podle tohoto zákona vypláceny buď jako důchody invalidní nebo starobní.

Pro potřeby státní statistiky jsou využívány výstupy z informačních systémů České správy sociálního zabezpečení (dávky nemocenského pojištění, dávky důchodového pojištění, nejsou zahrnuty údaje týkající se důchodového pojištění prováděného Ministerstvem obrany, Ministerstvem vnitra a Ministerstvem spravedlnosti).

Vyplacené důchody a dávky důchodového pojištění

V tabulkách jsou v roce 1995 uváděny důchody, které jsou vypláceny podle zákona č. 100/1988 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů a od roku 1996 důchody vyplácené podle zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění.

Průměrná měsíční výše důchodu

V tabulce jsou uvedeny údaje za důchodce, kteří pobírají samostatný důchod (sólo-důchody starobní, invalidní, vdovské a vdovecké). Průměrná výše sólo-důchodů je vypočítávána ze samostatně vyplácených důchodů. Dále jsou uváděny důchody vdovské a vdovecké kombinované (souběh důchodů), kdy je výše obou vyplácených důchodů sečtena (do roku 1995 § 56 zákona č. 100/1988 Sb., od roku 1996 § 59 zákona č. 155/1995 Sb.). Do výše důchodu není zahrnováno zvýšení důchodu pro bezmocnost a výchovné. Průměrná měsíční výše vyplácených důchodů představuje průměrnou výši důchodů, která připadne ve sledovaném měsíci na jednoho důchodce. Postup výpočtu ukazatele:

$$A = \frac{B}{C}$$

kde A - průměrná měsíční výše vyplácených důchodů

B - úhrn poukazovaných částek důchodů vyplácených za poslední měsíc sledovaného období

C - počet vyplácených důchodů

Průměrná měsíční výše důchodu k 31. 12. sledovaného roku tedy představuje průměrnou výši důchodu vypláceného v prosinci na jednoho důchodce.

Počet a průměrná výše nově přiznaných důchodů podle druhu důchodu a pohlaví

V tabulkách jsou uváděny důchody, které se poskytují podle odpovídajících paragrafů zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění (s výjimkou důchodu starobního poměrného) nebo příslušných ustanovení předcházejících předpisů:

starobní plný (§ 29, písm. a)

starobní poměrný (§ 26 zákona č. 100/1988 Sb., § 29, písm. b) zákona č. 155/1995 Sb.)

starobní předčasný - o 2 roky (§ 30): počínaje rokem 2004 došlo k omezení, od roku 2007 je uvedené ustanovení zákona zrušeno

starobní předčasný - o 3 roky (§ 31)

invalidní plný (§ 38)

invalidní plný (tzv. invalidita z mládí) (§ 42)

invalidní částečný (§ 43)

vdovský (§ 49, odst. 1)

vdovecký (§ 49, odst. 2)

sirotčí (§ 52)

Průměrný počet osob nemocensky pojištěných

Ukazatel zahrnuje průměrný počet osob, které jsou nemocensky pojištěny podle zákona č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů. Je zde sledován tzv. „civilní sektor“, tzn. že nejsou zahrnuti příslušníci Ministerstva obrany a Ministerstva spravedlnosti (tj. Policie ČR, Hasičského záchranného sboru, Celní správy, Vězeňské služby ČR, Bezpečnostní informační služby a Úřadu pro zahraniční styky a informace a vojáci z povolání).

V tabulce je nově uplatněno třídění na zaměstnance a osoby samostatně výdělečně činné (nemocensky pojištěné), kterým bylo kvůli malé vypovídací schopnosti nahrazeno dosud uváděné třídění podle sektorů.

Vyplacené dávky státní sociální podpory

Ve vyplacených dávkách státní sociální podpory (viz zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů) jsou vykazovány dávky poskytované v závislosti na výši příjmu rodiny – **testované**, tj. přírůstek na dítě, sociální přírůstek a příspěvek na bydlení a **netestované** (nárok na dávky není limitován výší příjmu rodiny), tj. rodičovský příspěvek, dávky péčovské péče, porodné a pohřebné.